

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 8 juni 2018
(OR. en)

9871/18
ADD 6

Interinstitutionellt ärende:
2018/0226 (NLE)

RECH 275
COMPET 425
ATO 33
CADREFIN 82
IA 191

FÖRSLAG

från:	Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens generalsekreterare
inkom den:	7 juni 2018
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	SWD(2018) 309 final
Ärende:	ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR Horisont Europa Samråd med berörda parter Sammanfattning Följedokument till Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, och om dess regler för deltagande och spridning EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram för perioden 2021-2025 som kompletterar Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation

För delegationerna bifogas dokument – SWD(2018) 309 final.

Bilaga: SWD(2018) 309 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.6.2018
SWD(2018) 309 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

**Horisont Europa
Samråd med berörda parter
Sammanfattning**

Följedokument till

Förslag till

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING
om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, och
om dess regler för deltagande och spridning**

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT
om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa –
ramprogrammet för forskning och innovation**

**RÅDETS FÖRORDNING
om inrättande av Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och
utbildningsprogram för perioden 2021-2025 som kompletterar Horisont Europa –
ramprogrammet för forskning och innovation**

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 308 final}

Horisont Europa

Samråd med berörda parter

Sammanfattning

1. INLEDNING

I detta dokument sammanfattas¹ de svar som inkom i samband med det offentliga samråd om framtida EU-medel på områdena investeringar, forskning och innovation, små och medelstora företag och den inre marknaden, som hölls mellan januari och mars 2018. Analyserna bidrog till utformningen av kommissionens förslag för det framtida ramprogrammet, Horisont Europa, som antogs i juni 2018.

Syftet med samrådet med de berörda parterna var att samla in synpunkter från intresserade medborgare och berörda parter när det gäller utformningen av Horisont Europa, EU:s program för forskning och innovation för perioden efter 2020. Som förberedelse kartlade kommissionen de viktigaste berörda parterna, som omfattar EU- och paraplyorganisationer samt institutioner som är aktiva på det här politiska området. För att tillgodose olika informationsbehov omfattade samrådet också konferenser och evenemang för berörda parter, riktade workshoppar, expertgrupper, ett offentligt samråd på nätet och en analys av de skriftliga synpunkter som lämnats in till Europeiska kommissionen. Både kvalitativa och kvantitativa metoder användes för att analysera de berörda parternas synpunkter.

2. RESULTAT AV SAMRÅDET MED BERÖRDA PARTER

2.1. Offentligt samråd om EU-medel på områdena investeringar, forskning & innovation, små och medelstora företag och den inre marknaden

Frågeformuläret innehöll både flervälsfrågor och öppna frågor om de politiska utmaningarna, subsidiaritet och mervärde för EU, programmets mål och hinder för att uppnå dem, utrymme för förenklingar och synergier mellan programmen. De berörda parterna kunde också lämna skriftliga synpunkter. Över 4 000 svar kom in och **94 % av de svarande hänvisade till EU:s stöd till forskning och innovation**. Dessa svarande blev föremål för ytterligare analys enligt nedan.

Nästan hälften av de svarande (46 %) svarade som enskilda, därefter kom företrädare för näringsliv och industri (17 %) och universitet (14 %). 93 % av de svarande var från EU-medlemsstater, 5 % från associerade länder och 1 % från tredjeländer. De svarande kom från 70 olika länder, de flesta kom från Spanien, följt av Tyskland, Italien, Frankrike och Belgien.

Ungefär 90 % av de svarande angav att de hade erfarenhet av programmet Horisont 2020. Av de som angav att de hade erfarenheter av programmet Horisont 2020 hade 22 % också haft kontakt med europeiska struktur- och investeringsfonder, 9 % med EU:s folkhälsoprogram och 8 % med programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag.

Kommissionen har identifierat ett antal politiska utmaningar som programmen på områdena investeringar, forskning och innovation, små och medelstora företag och den inre marknaden skulle kunna ta sig an. De svarande ansåg att av dessa utmaningar var följande de viktigaste:

- "Främja forskning och innovation över hela EU": 97 % av de svarande anser att detta är en mycket eller ganska viktig politisk utmaning.
- "Främja utbildning, kompetensutveckling och yrkesutbildning": 93 % av de svarande anser att detta är en mycket eller ganska viktig politisk utmaning.

¹ I bilaga 2 till Horizon Europe Impact Assessment (SWD XXX/2018) finns en mer detaljerad översyn av resultatet av samrådet med de berörda parterna.

- ”Säkerställa en ren och hälsosam miljö och skydd av naturresurser”: 90 % av de svarande anser att detta är en mycket eller ganska viktig politisk utmaning.

Ungefär 61 % av de svarande anser att man hittills till fullo eller relativt väl har hanterat utmaningen ”Främja forskning och innovation över hela EU”, medan 35 % anser att man endast i viss utsträckning har hanterat den. Mer kan göras för att ta itu med arbetslöshet och sociala skillnader: endast 14 % av de svarande anser att denna utmaning har hanterats relativt väl.

Enligt de flesta berörda parter är det främsta hindret för att det nuvarande programmet ska uppnå sina mål att ”alltför komplexa förfaranden leder till stor administrativ börda och förseningar”. Andra hinder som noterades var ”bristen på flexibilitet i samband med oförutsedda omständigheter”, ”otillräckliga synergieffekter mellan EU-programmen/-fonderna” och ”svårigheten att kombinera EU-åtgärder med andra offentliga insatser och privat finansiering”.

På det hela taget är de berörda parterna överens om att de viktigaste förenklingsåtgärderna är färre, tydligare och enklare regler, en anpassning av reglerna mellan EU:s fonder och bättre feedback till de sökande.

Majoriteten av de svarande (88 %) anser att det nuvarande programmet tillför ett mervärde, i mycket eller ganska stor utsträckning i jämförelse med det som EU-länderna skulle kunna uppnå på nationell, regional eller lokal nivå. Offentliga regionala myndigheter, universitet och det civila samhällets organisationer verkar vara något mer positiva i detta hänseende.

Samverkan och samarbete är det exempel som oftast nämns när det gäller EU-mervärdet av EU-program och fonder i jämförelse med medlemsstaternas insatser. Forskningsorganisationer, nationella myndigheter och enskilda hänvisade oftare till samverkan och samarbete än andra berörda parter. Företrädare för näringsliv och industri, andra berörda parter och enskilda nämnde däremot oftare maximering av konkurrensen. Internationella organisationer, universitet och regionala myndigheter noterade oftare än andra berörda parter att ökad mobilitet är ett mervärde med EU-programmen och -fonderna. För de berörda parterna var också nya marknader, fler nätverk och partnerskap, sammanslagning av resurserna och ökad synlighet faktorer som ger EU-programmen och -fonderna ett betydande mervärde.

2.2. Skriftliga synpunkter²

Berörda parter lämnade in fler än 300 skriftliga synpunkter antingen ad-hoc eller genom det offentliga samrådet. EU:s institutioner har också antagit ståndpunkter angående de framtida programmen. De vanligaste synpunkterna från berörda parter sammanfattas nedan.

▪ Behåll och förbättra strukturen med tre pelare

Horisont 2020:s trepelarstruktur är mycket uppskattad, även om det behövs en bättre koppling mellan pelarna för bättre täckning av hela kunskapskedjan.

▪ Öka finansieringen till Europeiska forskningsrådet och Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna

Europeiska forskningsrådet och Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna är mycket uppskattade och bör få ökad budget.

▪ Stärk framtida och ny teknik (FET)

FET är ett viktigt botten-up-instrument som bör stärkas i framtiden. Den nuvarande övertäckningen är mycket oroande.

² Griniece, E. (2018) *Synthesis of stakeholder input for Horizon Europe and European Commission analysis*.

- **Stöd till viktig möjliggörande teknik**

Viktig möjliggörande teknik har en central roll i Europas industriella konkurrenskraft och möjlighet att hantera samhällseliga utmaningar, och förtjänar en framträdande roll i framtiden.

- **Bidrag som främsta finansieringsinstrument**

Bidrag ses som det enda acceptabla finansieringsinstrumentet för offentliga och icke-vinstdrivande enheter och bör även fortsättningsvis vara det huvudsakliga finansieringssättet. Finansiella instrument skulle kunna spela en kompletterande roll för marknadsnära verksamheter. Det behövs tydliga processer och ett möjligt val mellan finansieringsinstrument får inte leda till mer komplexitet.

- **Större tonvikt på forskning som drivs av nyfikenhet**

Större tonvikt vid ansökningsomgångar som följer bottom-up-principen krävs för att stödja idéer och lösningar för framtida samhällseliga behov, i kombination med en passande balans för ansökningsomgångar som följer top-down-principen.

- **Åtgärder för att stimulera bredare deltagande**

Det finns en oförminskad efterfrågan på mer stöd till målet "breddat deltagande", vilket ytterligare bör stimulera nationella investeringar och kapacitetsuppbyggnad. Bättre kopplingar till strukturfonderna skulle bidra till att sprida spetskompetens. Geografiska kvoter för EU-programmen skulle dock avleda från inriktningen på spetskompetens. .

- **Småskaliga samarbetsprojekt**

En majoritet av de berörda parter som kommenterade projektens storlek stödjer en motiverad balans mellan stora projekt och småskaliga projekt. Budgettröskeln varierar från mindre än 3 miljoner euro till mindre än 8 miljoner euro. Små och medelstora samarbetsprojekt erbjuder goda möjligheter för unga forskare och nykomlingar att delta (som t ex nystartade eller unga företag) i synnerhet från medlemsstater som hittills har varit mindre involverade. Mindre projekt kan också utgöra en bättre utgångspunkt för att följa lovande forskningsinriktningar, genomföra riskablare forskning och således stimulera originalitet och kreativitet.

- **Definiera FoI-uppdrag som innovativa men möjliga och med stora effekter**

Allmänt stöd för uppdrag, särskilt när det gäller potentiell samhällselig relevans och förbättring av effekterna av och synligheten för EU:s FoI. Uppdragen bör vara begränsade till antalet, lätta att marknadsföra, ha en konkret budget och tidsram samt ha potential till banbrytande effekter och ett tydligt mervärde för EU. Tvärvetenskap ska stå i centrum och möjliggöras genom icke-bindande ansökningsomgångar. Medborgarengagemang genom uppdrag anses vara mycket viktigt. Alla EU-institutioner betonar vikten av att i större utsträckning involvera medborgarna och maximera effekterna av ramprogrammet.

- **Planera och skapa tillsammans med medborgarna**

Det är av avgörande betydelse med större öppenhet när det gäller fastställande, utformning och utvärdering av EU:s forsknings- och innovationsdagordning. EU-programmet måste bättre svara mot medborgarnas oro, ett sätt skulle kunna vara genom s.k. nivåer för samhällselig beredskap (Societal Readiness Levels) som syftar till att öka de samhällseliga effekterna. De berörda parterna understryker också behovet av att förbättra den vetenskapliga kommunikationen liksom att främja projekt för att utveckla mer ambitiösa kommunikationsstrategier för alla typer av media. De lägger särskilt vikt vid att man säkerställer att effekterna av vissa uppdrag förmedlas tydligt och sprids till samhället.

- **Stärka rollen för samhällsvetenskap och humaniora**

Samhällsvetenskap och humaniora spelar en stor roll när de gäller att ta sig an samhällsutmaningar och genomförandet av uppdragen och de bör beaktas i större utsträckning i utformningen av ansökningsomgångar för samarbete inom ramen för EU:s Fol-program. .

▪ Europeiska innovationsrådet bör förenkla stödet och fungera som påskyndare

Det finns ett brett stöd för idén, men det betonas samtidigt att det inte får innebära några ytterligare administrativa bördor. Istället bör det europeiska innovationsrådet identifiera brister och samordna och förenkla de befintliga finansieringssystemen för innovation och teknologi inom EU. Stöd till innovativa små och medelstora och nystartade företag är avgörande, i synnerhet för att driva på tillväxten, så innovationsrådet bör dra lärdom av erfarenheterna från instrumentet för små och medelstora företag i Horisont 2020. De berörda parterna har delade meningar om huruvida det pågående instrumentet för små och medelstora företag har varit framgångsrikt eller ej. Medan en del anser att programmet varit en stor framgång för Horisont 2020 är andra mycket mer kritiska och pekar på de stora överteckningarna och tvivlar på att det ger ett mervärde för EU att finansiera enskilda företag. Slutligen får Europeiska innovationsrådet inte leda till minskat fokus på inkrementell innovation.

Främja internationellt samarbete för att ta itu med globala utmaningar

Många av de berörda parterna, inbegripet 70 % av alla medlemsstater som lämnade in skriftliga synpunkter, hade synpunkter kring internationellt samarbete. Samarbetet med länder utanför Europa bör stärkas och förenklas, genom ömsesidiga arrangemang, för att motverka det konstaterade minskade internationella deltagandet i Horisont 2020 och för att öka Europas globala närvaro genom vetenskapsdiplomati. Några berörda parter tog upp frågan om att forsknings- och innovationsresultat först bör utnyttjas i Europa. Det kom förslag på att EU skulle kunna anpassa sin lagstiftning för att uppmuntra de berörda parter som genomför forskning som i huvudsak finansieras av offentliga medel från Europa att främst utnyttja resultaten av denna forskning i Europa.

Bättre resurser och stöd till öppen vetenskap

Uppgifter och kunskap från EU-finansierade projekt bör delas fritt i enlighet med FAIR-dataprinciperna. Det bör även fortsättningsvis vara möjligt att avstå från att delta i pilotprojektet om fri tillgång till forskningsdata (Open Data Pilot), i synnerhet för näringslivet. Utvecklingen mot öppen vetenskap gör att vi behöver nya system för att citera forskning och för akademisk belöning och förbättrad kunskap i att hantera forskningsdata. En del berörda parter nämnde också det europeiska öppna forskningsmolnet och uttryckte i de flesta fall sitt stöd för initiativet.

Förenkla forsknings- och innovationsstödet

Det nuvarande EU-stödet till forskning och innovation anses vara alltför komplext och bättre överensstämmelse och konkreta kopplingar mellan programmen efterlyses. System eller initiativ som inte leder till bra resultat bör avslutas. Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) får positiva kommentarer och ses som ett försök att integrera alla sidor av kunskapstriangeln och skapa gränsöverskridande innovationsnät som "verkligt paneuropeiska aktörer". De berörda parterna erkänner dock att EIT:s kunskaps- och innovationsgrupper är med och sprider forsknings- och innovationsinstrumenten och efterlyser en tydlig beskrivning av deras mervärde och komplementaritet med andra instrument.

Det är svårt, men av avgörande betydelse, att skapa synergier med andra EU-program

Det är mycket viktigt att förbättra synergier med europeiska struktur- och investeringsfonderna trots att programmen genomförs på olika sätt. Det befintliga initiativet med spetskompetensstämpeln bör förstärkas samtidigt som det är av avgörande betydelse att

överensstämmelse med reglerna för statligt stöd säkerställs. Det uppmanas flera gånger till synergier mellan forskning, utbildning och innovation.

Förbättring av den strategiska programplaneringsprocessen

Transparens och harmonisering måste förbättras i samband med utarbetandet av kommissionens arbetsprogram, bland annat genom att medlemsstaterna involveras till fullo och de rådgivande strukturerna samordnas bättre. Flexibla arbetsprogram och bättre samordning mellan kommissionens avdelningar och genomförandeorgan nämns också ofta.

Fortsätta förenklingsarbetet

De insatser för förenkling som genomförts inom ramen för Horisont 2020 har fått ett positivt mottagande, men insatserna måste fortsätta. Förfarandet med inlämning av ansökan i två omgångar är uppskattat men det kan förbättras ytterligare (t.ex. mål för antalet framgångsrika ansökningar för andra omgången, mer detaljerad feedback från utvärderarna, bättre balans och anpassning av sektorer och ämnesområden). Ersättningsnivåerna enligt Horisont 2020 fungerar bra även om de indirekta kostnaderna för icke-vinstdrivande organisationer skulle kunna höjas. Införandet av klumpsummor skulle kunna innebära en förenkling, men man måste vara försiktig i genomförandet. Det behövs en bättre modell för rapportering av personalkostnader och riktlinjerna bör förenklas.

Anpassa definitionen av innovation och förbättra utvärderingen för att beakta effekterna av finansiering från ramprogrammet

Det behövs en bättre definition och mätning av effekterna, i synnerhet med tanke på det framtida uppdragsinriktade arbetssättet. En mer omfattande bedömning av effekterna bör inte bara omfatta ekonomiska utan även sociala, vetenskapliga och kulturella effekter och bör fånga upp långsiktiga effekter (utan att detta leder till ett system för utvärdering av effekterna som är alltför komplext). Skyldigheter vad gäller projektrapportering och övervakning ska sörja för att framtegen mot att uppfylla de fastställda övergripande målen kan mätas. Övervakningssystemen ska mäta i vilken utsträckning de åtgärder som får stöd bidrar till samhällsliga förändringar och andra program mål.

3. INTEGRERING AV RESULTATET AV SAMRÅDET MED BERÖRDA PARTER I LAGFÖRSLAGET

De berörda parternas synpunkter har analyserats och, i största möjligaste utsträckning, beaktats vad gäller struktur och nyckelprinciper, genomförande och förvaltning av Horisont Europa.

Med utgångspunkt i de berörda parternas övergripande godkännande behålls och förfinas strukturen med tre pelare för att stärka de inbördes kopplingarna mellan pelarna för att på så sätt skapa större effekter. Viktig möjliggörande teknik kommer på grund av deras effektivitet när det gäller att ta itu med samhällsutmaningar ligga kvar under pelaren globala utmaningar. Utformningen av alla nya element, och i synnerhet uppdrag och Europeiska innovationsrådet, återspeglar till fullo de berörda parternas synpunkter. Medborgarna kommer att engageras i valet av de mest relevanta uppdragen medan Europeiska innovationsrådet syftar till att förenkla de befintliga stödinstrumenten. Även om Europeiska innovationsrådet kommer att inrikta sig på banbrytande innovationer kommer Horisont Europa att fortsätta att stödja inkrementell innovation genom pelaren globala utmaningar och Europeiska institutet för innovation och teknik.

Synergier mellan olika finansieringsprogram kommer att underlättas, till exempel genom att göra spetskompetensstämpeln mer operativ och ta itu med problem som rör statligt stöd. Man tar till fullo itu med forsknings- och innovationssystemets komplexitet genom det nya tillvägagångssättet för partnerskap, som kommer att leda till färre och mer sammanhängande initiativ med större verkan och hävstångseffekt. Dessutom kommer det stöd som nu ges inom ramen för Horisont 2020 till EU-länder som presterar sämre att fortsätta och förstärkas.

När det gäller genomförandeproblem kommer den nuvarande finansieringen att fortsätta och engångsbeloppen att höjas, dock med beaktande av erfarenheterna från den pågående pilotfasen. Ansökningsomgångar som följer bottom-up-principen kommer att utgöra grundstommen i två av pelarna. Bestämmelserna om associering till Horisont Europa och kriterierna för berättigande till finansiering har båda utformats för att öka det internationella samarbetet. Slutligen kommer den strategiska programplaneringen för ansökningsomgångar att bli mer genomsynlig och öppen för att säkerställa ett mer aktivt deltagande från EU:s institutioner, medborgare och slutanvändare.